

ATZINUMS PAR
IZMAIŅU NOVĒRTĒŠANU AKREDITĒTĀ STUDIJU VIRZIENĀ

Biznesa augstskola Turība
**Studiju virziens: “Informācijas tehnoloģijas, datortehnika, elektronika,
telekomunikācijas, datorvadība un datorzinātne”**

Studiju programmas:

1. pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programma
“Datorsistēmas”
(izglītības klasifikācijas kods 42483)
2. īsā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programma
“Programmētājs”
(izglītības klasifikācijas kods 41484)

Informācija par ekspertu

Vārds	Jānis	Uzvārds	Zuters
Darbavieta	Latvijas Universitāte	Amats	profesors
Grāds / profesionālā kvalifikācija	Dr.sc.comp.		
Apliecinu, ka, vērtējot studiju programmu, man NAV interešu konflikta			<i>Paraksts skatāms laika zīmogā</i>

Novērtēšanas vizītes datums: 2025. gada 8. oktobris

Atzinums sniegts, pamatojoties uz vizītes laikā gūtajām atziņām un veiktajiem novērojumiem un šādiem avotiem:

- Biznesa augstskolas Turība (turpmāk – BAT) iesniegums Nr. 1.1.-03/1214 “Par studiju programmu īstenošanu valsts valodā” (07.07.2025.) un tam pievienotie pielikumi;
- BAT papildus iesniegums Nr. 1.1.-03/1650 “Par dokumentu iesniegšanu” (12.09.2025.) un tam pievienotie pielikumi (kā atbilde uz AIKA vēstuli Nr. 2025/4.1-214 15.08.2025.);
- Novērtēšanas vizītes laikā iegūtā informācija intervijās ar BAT pārstāvjiem;
- Augstskolu likums, t.sk., tā 56. panta «Studiju reglamentācija» ceturtnā daļa.

1. Informācija par augstskolas plānotajām izmaiņām

BAT lūdz veikt izmaiņas divās profesionālajās studiju programmās (vienādas izmaiņas abās programmās) studiju virzienā “Informācijas tehnoloģijas, datortehnika, elektronika, telekomunikācijas, datorvadība un datorzinātne” (akreditēts līdz 14.09.2029).

Izmaiņu saturs:

- abām studiju programmām un to īstenošanas formām pievienot latviešu valodu kā īstenošanas valodu (šobrīd jau esošajai angļu valodai), tādējādi nosakot abām studiju programmām īstenošanu gan latviešu, gan angļu valodā.

Studiju programmas, kurām lūgts veikt nosauktās izmaiņas (abām vienādas), abām programmām akreditācijas termiņš – 13.09.2029.:

- īsā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programma “Programmētājs” (izglītības klasifikācijas kods 41484, iegūstamā kvalifikācija “Programmētājs” (2512 05)) – 120 ECTS ar īstenošanu vienā no diviem veidiem – pilna laika klātienē 2 gados vai nepilna laika tālmācībā 2 gados un 4 mēnešos;
- pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības (profesionālā bakalaura) studiju programma “Datorsistēmas” (izglītības klasifikācijas kods 42483, iegūstamā kvalifikācija “Programmēšanas inženieris” (2512 02)) – 240 ECTS ar īstenošanu vienā no diviem veidiem – pilna laika klātienē 4 gados vai nepilna laika tālmācībā 4 gados un 4 mēnešos.

2. Vizītes gaitas un tikšanās ar augstskolas pārstāvjiem pārskats

Novērtēšanas vizītes laikā, klātienē, BAT Rīgā, Graudu ielā 68 (telpā C205) 2025. gada 8. oktobrī, notika šādas tikšanās:

- tikšanās ar BAT vadību: Rektori, Finanšu daļas vadītāju un Studiju daļas vadītāju;
- tikšanās ar abu studiju programmu vadību: programmu direktoru;
- tikšanās ar abu studiju programmu pārstāvošiem mācībspēkiem: diviem lektoriem un vienu vieslektori;
- tikšanās ar darba devēju pārstāvjiem (attālināti): Accenture Latvia Izglītības partnerības vadītāju un CWISE vadītāju;
- tikšanās ar studentu un absolventu pārstāvjiem (daļēji attālināti): programmas “Datorsistēmas” 3. kursa studente, programmas “Programmētājs” 2. kursa students, kā arī programmas “Datorsistēmas” divi absolventi;
- materiāltehniskās bāzes apskate ar BAT pārstāvjiem: Moodle konsultantu un ISD tehniķi;
- noslēguma tikšanās ar studiju programmu vadību: Prorektori zinātniskajā darbā, Prorektori studiju un akadēmiskajā darbā un studiju programmu direktoru.

Tikšanās laikā ar BAT vadību tika uzklauts kopējais redzējums par veicamajām izmaiņām, kas pēc būtības ir viena un tā pati izmaiņa abām studiju programmām, kuras nepieciešamība izriet no normatīvā regulējuma izmaiņām jeb Augstskolu likumā. Tika jautāts par papildus resursu nepieciešamību paralēlu studentu plūsmu nodrošināšanai ar latviešu valodā. BAT vadība šīs likumdošanas izmaiņu iniciētās izmaiņas studiju programmās uztver kā stimulu šo studiju programmu un visa studiju virziena “Informācijas tehnoloģijas, datortehnika, elektronika, telekomunikācijas, datorvadība un datorzinātne” (turpmāk – IT virziena) tālākai attīstībai, kas labi sasaucas ar 2025.gadā licencētu otrā cikla (profesionālo maģistra) studiju programmu IT virzienā, kuras īstenošana paredzēta sākt jau ar nākamā gada sākumu, īstenojot to latviešu un angļu valodā. BAT vadība redz potenciālu latviešu valodas plūsmas atvēršanā, lai piesaistītu papildus studentus, kur daļa BAT latviešu studentu izteikuši vēlmi pēc studijām latviešu valodā, ja tāda izvēle viņiem būtu bijusi iestājoties šajās abās studiju programmās. Attīstot IT virzienu, BAT plāno virzīties uz lietišķo zinātņu universitātes statusu. Papildus BAT attīstības ietvaros tiek mainīta docētāju piesaistes politika, aktīvāk piesaistot vieslektorus, kā arī virzot mācībspēkus uz vēlēta amata statusu.

Tikšanās laikā ar abu studiju programmu direktoru, arī tika norādīts uz pieteikto izmaiņu potenciālu IT virziena attīstībā BAT, kā arī norādīja vēlmi, kur potenciāli BAT varētu pretendēt uz Latvijas valsts budžeta finansētām studiju vietām. Norādot, ka studiju programmās dažiem mācībspēkiem ir ļoti daudz atbildībā esošo studiju kursu, tika atbildēts, ka šobrīd tiek aktīvi domāts par slodzes vienmērīgu sadali. Tā kā IT virziens ir salīdzinoši jauns, bija vajadzīgs

nostabilizēšanās posms, lai sāktu aktīvāk piesaistīt mācībspēkus, t.sk., stimulējot viņus uz vēlētu statusu. Kaut arī attīstībai traucēja Covid-19 pandēmijas ietekme, tomēr IT virziens nepārtraukti attīstās, palielinoties studentu skaitam ar minimālu atbirumu, kurš gan šogad esot bijis lielāks – 20%. Abu studiju programmu direktora ieskatā latviešu valodas studijas BAT būs iespēja, kas varētu cita starpā noderēt jau strādājošiem vietējiem. Runājot par tālmācības izglītības formu (t.sk. mākslīgā intelekta attīstības kontekstā), tika norādīts, ka studentu vērtēšanā būtisku nozīmi iegūst tiešā saziņa. Par IT virziena attīstības pozitīvu tendenci liecinot arī liela daļa īsā cikla studiju programmas studentu, kas pēc tam pāriet uz pirmā cikla studiju programmu, tādējādi turpinot studijas tur pat BAT. Viena no lietām, kas pievelkot studentus BAT, esot biznesa domāšanas piegājiens, ko papildus apstiprinot, ka vairāk bijušie vai esošie studenti izveidojuši savus uzņēmumus.

Tikšanās laikā ar abu programmu mācībspēkiem, tika lielā mērā runāts par studiju procesu, t.sk. par vērtēšanas aspektu, kur arī tika pieminēts tiešās saziņas principa nozīmība vērtēšanā, īpaši, ja students ir tālmācībā. Visi mācībspēki docē BAT vairākus (vismaz 4) gadus un arī turpmāk saredz stabilu savu vietu BAT. Tika gūts apliecinājums tam, ka nav nekādu šķēršļu abu studiju programmu kursus īstenot arī latviešu valodā un tam attiecīgi ir jau sagatavoti mācību materiāli.

Tikšanās laikā ar darba devējiem tika apspriesta sadarbība starp darba devējiem un BAT kopumā, gan arī attiecīgās izmaiņas abās studiju programmās. Tika apliecināta sadarbība un tās turpināšana prakšu vietu un gala darba vērtēšanas komisiju darba, kā arī vieslekciju nodrošināšanā. Saistībā ar latviešu plūsmas atvēršanu darba devēju pārstāvjiem bija neitrāla nostāja – tas tiešā veidā viņiem nebūtu vajadzīgs, jo darbs notiek angļu valodā, tomēr skatoties pozitīvi uz to kā uz BAT attīstības elementu. Papildus Accenture pārstāve norādīja interesi sadarbībai arī par otrā cikla studiju programmas uzsākšanu.

Tikšanās laikā ar studentiem un absolventiem tika apspriests gan studiju process, gan studiju turpināšana nākamajos līmeņos, gan latviešu valodas plūsmas pievienošana. Visos gadījumos absolventi un studenti pozitīvi izteicās par studijām BAT, labprāt pieminot arī kursus un mācībspēkus, kas atstāja īpaši labu iespaidu. Absolventi par studiju turpināšanu otrā cikla studiju programmā izteicās piesardzīgi, jo, šobrīd, jau esot “reālajā dzīvē” un aktīvās darba attiecībās, šādas lietas plānot ir grūtāk, tomēr esošie studenti nešaubīgi izteicās par lēmumu turpināt studijas nākamajā līmenī un pat tālāk. Tāpat esošie studenti pozitīvi izteicās par iespēju studēt arī latviski un neizslēdza, ka tādu varētu būt izmantojuši, kamēr absolventi uzsvēra, ka ir bijis vērtīgi, ka viņi ir apguvuši programmas tieši angļu valodā, jo tas palīdzējis labāk sagatavoties darba tirgum un studijas BAT ir bijušas kā laba iespēja daudz komunicēt angļiski, kas citos apstākļos tādā mērā nebūtu bijis iespējams.

Materiāltehniskās bāzes apskatē tika apskatītas dažādas nodarbību auditorijas, ieskaitot datorauditorijas, lielākās no kurām ietilpība ir 35 vietas, savukārt jaunākā tapusi pēdējā gada laikā. Tika atklāti plāni datortehnikas parka uzlabošanā, kas cita starpā izriet no IT virziena paplašināšanās tendencēm. Tika demonstrēta e-studiju sistēma, kā arī oficiālā augstskolas informācijas sistēma BATIS. E-studiju vide atstāja labas organizētības iespaidu. E-studiju sistēmā tika demonstrēti studiju kursu apraksti, tai skaitā viens no izveidotajiem kursiem latviešu valodā, kur visi materiāli jau bija latviešu valodā.

3. Plānoto izmaiņu analīze un ietekme uz studiju procesu un to kvalitāti, kā arī izmaiņu atbilstība normatīvo aktu prasībām

Plānotās izmaiņas tieši izriet no 2024. gada 13. jūnijā pieņemtajiem grozījumiem Augstskolu likuma 56. panta ceturtajā daļā, kas nosaka, ka studiju programmu var īstenot svešvalodā, kur

viens no prasījumiem nosacījumiem ir, ka attiecīgā studiju programma vienlaikus tiek īstenota arī valsts valodā, tādējādi var teikt, ka izmaiņas tiek veiktas ar nolūku nodrošināt atbilstību normatīvo aktu prasībām.

Veiktās darbības studiju programmu nodrošināšanai latviešu valodā:

- Izstrādāti kursu apraksti latviešu valodā:
 - lai gan kursu aprakstos literatūras avoti pārsvarā ir norādīti angļu valodā, eksperta prāt, tas neradīs būtiskas grūtības latviešu valodas plūsmas studentiem, jo BAT ir veicis priekšdarbus, izstrādājot lekciju saturu, pieejamos materiālus un informāciju latviešu valodā, tādējādi nodrošinot primāro mācību saturu valsts valodā. Turklāt Informācijas tehnoloģiju nozarē lielākā daļa aktuālās un padziļinātās tehniskās informācijas ir pieejama tieši angļu valodā, bet studijas latviešu valodā, ļaus studentiem sākumā apgūt jēdzienus latviski, vienlaikus pakāpeniski saskaroties ar nozares standarta avotiem angļu valodā, tādējādi uzlabojot viņu gatavību darba tirgum, kurā dominē angļu valoda. Tā kā mācību saturs kā tāds nemainās, un izmaiņas attiecas tikai uz īstenošanas valodu, eksperta ieskatā, studiju kvalitāte netiek pazemināta un BAT ir nodrošinājuši avotu pieejamību tik daudz, cik tas ir nepieciešams katra studiju kursa pilnvērtīgai apguvei latviešu valodā.
 - visosursos, kuros nav tieši norādīti ārēji pieejami materiāli latviešu valodā (gandrīz visos, izņemot dažus) pie obligātās literatūras papildus pievienots “lekciju konspekts” attiecīgajā kursā.
 - Apzināti mācībspēki:
 - kursus latviešu valodā docēs tie paši mācībspēki, kas to jau dara angļu valodā;
 - visu latviešu valodas studiju nodrošināšanā iesaistīto mācībspēku latviešu valodas prasmju līmenis ir vismaz C2;
 - tikšanās laikā ar BTA pārstāvjiem visos līmeņos tika apliecināta gatavība esošajiem mācībspēkiem docēt arī latviešu valodā;
 - tikšanās laikā ar BTA pārstāvjiem tika iegūta parliecība, ka tiks piesaistīti papildus mācībspēku, lai novērstu pārmērīgas pedagoģiskās slodzes esošajiem docētājiem.
 - Apzināti resursi:
 - tiks izmantoti tie paši resursi (piemēram, telpas, iekārtas, programmatūra), kas studiju nodrošināšanai angļu valodā;
 - vizīte BTA radīja parliecību par nepieciešamo resursu pietiekamību studiju procesa nodrošināšanai arī latviešu valodā – resursi tiek pienācīgi uzturēti (piemēram, plānotā datortehnikas atjaunošana datorauditorijās), pilnveidoti (piemēram, e-studiju vides pielāgošana IT studijām latviešu valodā) un paplašināti (piemēram, nesen atklātā jaunā datorauditorija).
 - Uzņemšanas prasības:
 - Studijām latviešu valodā: Vidējā izglītība;
 - Studijām angļu valodā: Vidējā izglītība. Angļu valodas zināšanas vismaz B2 līmenī.
- Plānoto izmaiņu rezultātā studiju process un tā nodrošināšana tiks ietekmēts šādi:
- Paralēli angļiski apmācāmām studentu grupām būs jāorganizē latviski apmācāmas studentu grupas, kas rada studentu grupu izmēra samazināšanās risku vismaz sākotnēja posmā, kas varētu uzlikt papildu slogu resursu, pirmkārt jau mācībspēku, nodrošināšanā. Tai pat laikā BAT un studiju programmas vadības nostāja IT virziena paplašināšanās virzienā nerada šaubas par šo resursu nodrošināšanu;

- Apmācībai latviešu valodā būs papildus jāpielāgo lekciju prezentācijas (vizītes laikā jau tika prezentēti gatavi mācību materiāli latviešu valodā);
- Ņemot vērā augšminēto, kā arī to, ka izmaiņu rezultātā studiju programmās nekādi nemainās mācību saturs kā tāds, izmaiņas nepazeminās studiju procesa kvalitāti;
- Ņemot vērā to, ka izmaiņu rezultātā studiju programmās nemainās mācību saturs, struktūra un īstenošana, izņemot papildus valodas pievienošanu, nerodas nekāds pamats veidoties kādām neatbilstībām normatīvo aktu prasībām.

4. Secinājumi

BTA pieteiktās izmaiņas studiju programmās:

- īsā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programma “Programmētājs” (izglītības klasifikācijas kods 41484);
- pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības (profesionālā bakalaura) studiju programma “Datorsistēmas” (izglītības klasifikācijas kods 42483);

pievienojot latviešu valodu kā studiju programmu īstenošanas valodu, ir pamatotas gan ar atbilstību normatīvo aktu prasībām, studiju kvalitātes līmeņa nodrošināšanu, gan ar BAT gatavību tās īstenot:

- izmaiņas tiešā veidā pieprasa 2024. gada 13. jūnijā pieņemtie grozījumi Augstskolu likuma 56. panta ceturtajā daļā, kas nosaka, ka, studiju programmu var īstenot svešvalodā ar vienu no nosacījumiem, ka attiecīgā studiju programma vienlaikus tiek īstenota arī valsts valodā;
- kursu apraksti ir sagatavoti latviešu valodā;
- BAT ir pieejami nepieciešamā līmeņa docētāji ar nepieciešamām latviešu valodas zināšanām studiju programmu nodrošināšanai latviešu valodā;
- augstskolā ir pieejami nepieciešamie resursi studiju programmu papildus īstenošanai latviešu valodā;

5. Rekomendācijas

Eksperts iesaka apstiprināt BAT pieteiktās izmaiņas studiju programmās:

- īsā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programma “Programmētājs” (izglītības klasifikācijas kods 41484);
- pirmā cikla profesionālās augstākās izglītības (profesionālā bakalaura) studiju programma “Datorsistēmas” (izglītības klasifikācijas kods 42483);

abām studiju programmām un to īstenošanas formām pievienot latviešu valodu kā īstenošanas valodu (šobrīd jau esošajai angļu valodai), tādējādi nosakot abām studiju programmām īstenošanu gan latviešu, gan angļu valodā.

Jānis Zuters, Dr.sc.comp.

Rīgā, 2025. gada 15. oktobrī